

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

НА

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ, ЧЕТВЪРТА РЕДОВНА СЕ СНИЯ

XXIX. ЗАСЪДАНИЕ, 10 НОЕМВРИЙ, 1882 ГОДИНА.

(Начало въ 1.20 часътъ сл. пладнѣ, подъ Прѣдсѣдателството на Подпрѣдсѣдателя Д-ръ Янкуловъ)

Прѣд. Д-ръ Янкуловъ отвори засѣданието. Прочетенъ списъка констатира, че присѣдствуватъ 43 души, а отсъдствуватъ 11.

Единъ отъ секретаритѣ прочете съкратенний протоколъ отъ XVIII засѣдание, който ся прие безъ измѣнение.

Прѣдсѣд. прочита писмото на г. Бенева, да му ся разрѣши 8 дневенъ отпущекъ по болѣсть и казва, че тозъ отпущекъ му разрѣшенъ.

Д-ръ Странски казва, че като отпущекъ е по болѣсть, г. Беневъ ся счита присѣдствующъ по списъка.

Прѣдсѣд. съобща, че първий въпросъ на дневенъ редъ е трето четение закона за военнитѣ пенсии.

Д-ръ Странски не намира този законъ за приспособимъ, като зема прѣдъ видъ главната му основа, че трѣба да служи човѣкъ 40 години постоянна служба, за да получи пенсия. Освѣнтъ че такъва дълга служба у насъ не може да ся очаква, но и послѣ единъ походъ, ако нѣкои офицери ся оттеглятъ въ частенъ животъ, то тѣ би трѣбало да ся лишатъ отъ правото да искатъ пенсия. Той не знае да има другадѣ подобенъ законъ, толкова повече у насъ не може да принесе никаква полза; нашето офицерство нѣма да има никаква гаранция въ него за свето бждще. Той е на мнѣние, слѣдователно, да ся отхвърли законътъ исецѣло.

Бояджиевъ указва на нуждата отъ подобенъ законъ. Напомнюва, че въ вчерашното засѣдание ся разисква дълго върху годинитѣ на службата и г. Странски, види ся, не е билъ тука да чуе, че самата коммиссия ся убѣди, че 40 години сж много и ся съгласи да останатъ 35 г., като прие, щото въ 10 год. служба

офшцирина да ся ползува съ $\frac{1}{4}$ пенсия, а въ 35 годишна служба — съ цѣла пенсия. При туй повататъкъ има членове, които прѣдвизждатъ обезпечение за раниени, за вдовици и пр. Ако г. Странски вижда нейдѣ непълнота, може да ся въсползува отъ правото, което му дава Вътрѣшний Правилникъ да направи прѣдложение къмъ трете четение, подпи ано отъ 10 души прѣдставители; щомъ не е направилъ това, Събранието не може да приеме прѣдложението му за отхвърлянието на закона, а ще го гласува и приеме исцѣло.

Димитровъ поддържа, че тозъ законъ дѣйствително не е пълнъ, но въ него вижда едно начало да са ся мисли и работи вече за по-нататъкъ, только повече, че той не е опасенъ за Областѣта.

Матакиевъ каза, че завчера, когато ся прѣдложи тозъ законъ, бѣше първъ противъ него; и при всичко че тогава Събранието го прие, той и сега прѣдлага да го отхвърли. Макарь и да ся направи добавка, по мнѣнието на г. Странски, пакъ законътъ ще бѣде недоносче. Ако ся отхвърли, само тазъ врѣда ще има, че Събранието изгуби 2-3 дена по него.

К. Калчевъ не е съгласенъ да ся отхвърля законътъ; ако има непълнота, спорѣдъ Вътрѣшний Правилникъ, въ трете четение можатъ да ся направятъ прѣдложения. И той вижда, че 40 год. служба е много и, както вчера е билъ на мнѣние: при 10 год. служба да ся отнуща $\frac{1}{4}$ пенсия, при 20 год. $\frac{1}{3}$, а при 30 — цѣлата, — ако г-нъ Странски бѣше сега направилъ прѣдложение да ся измѣни въ тоя смисълъ надлѣжний членъ отъ закона, той е готовъ да го подкрѣпи.

Прѣдсѣд. Полага на гласуване приеманието исцѣло на закона, като ся чете списъка на г. г. прѣдставителитѣ и ся отзоваватъ *за* или *противъ*. Съобщилъ слѣдующий резултатъ на гласоподаванието: 29 душъ — *за*, 5 — *противъ* и 11 — *въздържани*. Тѣй щото, каза той, законътъ ся приема.

Пристѣпи ся къмъ законопроекта за Земледѣлческото Практическо Училище.

Единъ отъ секретеритѣ чете членъ по членъ законопроектътъ. Приети до 3-й членъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд. Като ся прочете чл. 4 ий, указа, че комиссията прави измѣнение именно намалява цифрата на увратитѣ, които да служатъ за обработване при училището.

Дир. Стамболски каза, че спор. Публичн. Административний Правилникъ ся отстѣпна на училището 2000 уврата; сега ще трѣбва още 200 увр. за постройки и други, принадлежности; ще трѣбва още пространство за лозя, за гори и за пасбища, въобще мисли, че за да стане полѣзенъ чифликътъ, трѣбва да има достатъчно змя. Ако пакъ дѣйствително ся вижда голѣмо пространство, то да ся отстѣпни поне още 1000 уврата.

Консуловъ напомнюва, че 1 хектаръ има 10.000 □ метра, а 5 уврата иматъ 10 хектара.

Докл. Наумовъ дава мотивитѣ, по които комиссията е направила измѣнение въ чл. 4. Указа на установенний у насъ обичай въ начало всичко да земаме въ голѣмъ размѣръ, безъ да видимъ прѣди всичко нуждата на практика. Въ Органически Уставъ ся говори за такъво училище, и ние като ся наемаме да го основемъ, искаме да направимъ нѣщо грамадно. Отъ практика знае, че подобно учи-

лице не може освѣтъ да служи за образецъ: въ него ученицитѣ не могатъ да служатъ за ратаи, да обогатяватъ правителството чрѣзъ чифлика. Въ законопроекта ся прѣдвиздатъ и пасбища, тѣ достигатъ близо до града и ся мисли да бжде училището за образецъ! Намѣсто да глѣда да искорени всичкитѣ пасбища, правителството ся старае да направи цѣлата Область гола . . . (*Прѣдсѣд.* забѣлѣзва на оратора да ся не отдалечава отъ прѣдмѣта). „Казвамъ, продължи г. Наумовъ, че трѣбва да бжде всичката земя обработвана; да турнемъ въ кръгообращение теорията за равномѣрното распредѣление земитѣ мѣжду населението“. Той продължава, че училището ще да служи за примѣръ на земледѣлцитѣ, а ще бжде срамно да стои въ закона, че при него има и толкова поле за пасбища. Цѣлата Ломбардия е ниска, както и нашата земя, но тя не е обрнута на пасбища, а на обработена плодородна Область. Водима по тия съображения, комиссията е приела това измѣнение въ члена.

Д-ръ Хакановъ ся съгласява съ доводитѣ на г. докладчика, при всичко че правителството е искало да направи нѣщо по обширно. Той е на мнѣние да ся приематъ само 2000 уврата, да не ся захваща повече пространство безъ видима полза, толкова повече, че близо тозъ чифликъ има селяни, които ся лишаватъ отъ педа земя.

Димитровъ поддържа, да си остане членътъ, както си е въ законопроекта. Одобрява обясненията на г. Наумова, но не е на мнѣние да ся стѣснява пространството на училищата, защото ще трѣбва и за сеидби, и за овошки, и за пасбища, на които да ся отвѣжда добръ добитѣкъ и пр. Въ Ромжния, каза той, има по 10 и 40.000 уврата такъва земя.

В. Нейчовъ. Отдава справедливостъ г-ну Наумову, и признава за симпатиченъ г. Димитрова, но съ неговитѣ мнѣния, той не иска да ся съгласява.

Наумовъ не иска да възражава, както г. В. Нейчовъ. Той незнае дѣ има по 40.000 уврата; въ Руссия може да има и повече. Не сж пасбищата, които отвѣждатъ добръ добитѣкъ. Въ Европа има добръ добитѣкъ и безъ пасбища, отъ които ся распространява само епидемия

Дир. Стамболски каза, че въ законопроекта не фигурира пасбища, а г. Наумовъ ся основава на мотивитѣ къмъ законопроекта. Вънъ нѣма пасбища, нѣ има искусствени пасбища, та и ние трѣбва да ги имаме.

Д-ръ Странски каза, че при толкова ясни доводи на г. Наумова, не е искатъ да вземе думата, ако г. Директоръ и Димитровъ не сж го прѣдизвикали. Той незнае, едно училище, което служи за образецъ, да има 10 — 20.000 уврата. Той заключава, че ако 120 фамилии населватъ около 8200 уврата, г. Директоръ иска да ся образуватъ 4000 уврата, а другитѣ да служатъ за пасбища. Но въ такъвъ случай не може ся върши работа, понеже мѣстото е мокро постоянно.

Д. Т. Бръкаловъ. Каза, че твърдѣ чурукъ сж доказателствата, за да обора г. Наумова. Въпросното училище ще бжде образцовъ чифликъ, въ което нѣма да дойдатъ да учатъ чокони отъ Влашко, а ще ся зематъ въ него най сиромашки дѣца на земледѣлци, които нѣматъ покривъ, да научатъ колко-годѣ, какъ по добръ ся обработва земята, и какъ тя може да дава и подбѣръ и по хубавъ плодѣ. За

тая цѣль нетрѣбва, прочее, Богъ знае колко голѣмо пространство, стига това, което опрѣдѣлява комиссията.

Наумовъ забѣлѣзва на г. Директора Стамболски, че незнае да има въ науката *искусствени* пасбища; той казва, че землѣдѣлскій языкъ има своитѣ термини.

Герджиковъ поддържа прѣдложението на правителството, а не на комиссията, която може да иска да се учатъ лордове въ училището. Цѣльта е на това училище да се зематъ 50—60 ученика, да имъ се опрѣдѣли по малко знание по землѣдѣлието. Той немисли, че други хора ще се наемватъ, а самитѣ ученици ще оратъ земята и обработватъ. Ако е работата повече за теория, тогава сж достатъчни и 5 уврата, но ако е за практически познания, то трѣбва повече земя, на всѣки ученикъ ще се отдѣли по една часть за обработване подъ ръководството на учители.

Наумовъ възразява на г. Герджикова, че училището не ще бжде, освѣнъ за теоретическо изучение землѣдѣлието и, въ сжщото врѣме, ще има мѣста да се обработва всичко и показва нагледно на ученицитѣ отъ самитѣ учители. Ще има, безъ сжмнѣние, наемни хора за обработването, а нѣма да копаятъ и оратъ ученицитѣ, както прѣдполага Герджиковъ, защото то не ще бжде освѣнъ едно опитно поле за ученицитѣ по землѣдѣлието. Професорътъ ще изучи теренътъ, ще опрѣдѣли кое мѣсто какво може да произвежда, ще укаже да се обработи, посѣе и надгледва и прочее.

Бояджиевъ все не се съгласява, че 2000 уврата земя за училището сж доста. И той поддържа, че училището ще бжде повече за теория, но все немисли, че ученицитѣ, като ставатъ изъ леглото ще да се расхождатъ и лѣнятъ, като чакатъ да имъ кажатъ какъ се работи, а сами, подъ ръководството на учителя да зематъ ралото. Той мисли, че поне 3500 уврата да се отетжнятъ, ако не 4200; ако е желателно да има училище за землѣдѣлци нетрѣбва да се скжпятъ г. г. депутатитѣ.

Ив. Ев. Гешовъ поддържа, че исчислението на земята може да се обърне въ хектаръ, както каза и г. Консуловъ.

Гр. Караджовъ признава, че и ученицитѣ ще работятъ, но то колкото за опити, а не да се чака тѣ да уработватъ земята. Ще имъ се указва какъ се сѣе, какъ се прѣсажда, послѣ ще имъ се прѣподава теорията. Пасбища нетрѣбватъ, защото науката ги признава за земя непроеводна. Въ училището ще има 50—60 чифта волове за обработване, а ще има нѣколко само екземпляра добитѣкъ за развъждане добра раса. Той поддържа прѣдложението на комиссията.

Прѣдсѣд. каза, че г. Бояджиевъ прави прѣдложение да останатъ 3200 уврата, а г. Гешовъ прѣдлага да се употрѣби мѣрката хектаръ.

Д-ръ Стояновичъ прави прѣдложение да бждѣтъ 2200 уврата.

Директорътъ Груевъ мисли, че ако сж повече 800 уврата нищо нѣма да се изгуби.

Наумовъ каза, че комиссията разбира русскій хектаръ отъ 10 уврата. Слѣдователно, ако се приеме въ члена 220 хектара, то значи 2200 уврата.

Прѣдсѣд. прѣдложи на гласуване члена съ 220 хектара, равни на 2200 уврата и се прие.

Секретарѣтъ прочете членъ 5.

Прѣдсѣдательтъ каза, че комиссията прибавя още единъ учителъ, а изличава платата на учителитѣ.

Дир. Стамболски съзнава, че персональтъ е прѣдвиденъ малкъ, но то е, защото е начало. При все това не е противенъ да се прибави още 1.

Д-ръ Странски мисли, че не е мѣстото тукъ въ члена да се опрѣдѣлява платата на учителитѣ и е съгласенъ да се заличи тя.

Д-ръ Хакановъ. Също поддържа прѣдложението на комиссията.

Г. Груевъ иска да се размѣстятъ алинеитѣ, като казва да се турне особно железаря по напрѣдъ отъ економа.

Д-ръ Хакановъ намира туй дръбна работа. Той намира тежестта повече по заплатата, нежели по названието.

Наумовъ признава, че първата крачка на земледѣльца е да има желѣзо, слѣдователно желѣзаря трѣбва да бѣде добръ; но, при все това, той не е по-горенъ отъ економа, ако е да се говори за това.

Прѣдсѣдательтъ подлага на гласуване прѣдложението на г. Груева, но то пада. Прие ся членътъ по прѣдложението на комиссията.

Приематъ ся и членоветѣ 6 7 и 8.

Д-ръ Хакановъ прѣдлага да се заличи чл. 9, защото Органически Уставъ го подразбира.

Гласуванъ членътъ, пада

Въ чл. 10 комиссията измѣнява на 14 год. да се приематъ ученицитѣ.

Бояджиевъ поддържа измѣнението на комиссията, като привежда, че нашитѣ селяни ся женятъ на 16—17 год.

Нейчевъ не е съгласенъ съ по малка възраст, защото ще има въ училището само воловари, а не хора за работа.

Наумовъ каза, че за годинитѣ може да се говори, ако бѣше въпросътъ да бѣде нѣщо като академия това училище, за да не ся приематъ ученици по млади, защото не би могли да свършатъ 4 кл. У насъ, обаче, не е тѣй, туй е практическо училище, въ което да влизатъ по млади дѣца и млади да излизатъ.

Д-ръ Стояновичъ мисли да не е пакъ погрѣшила комиссията, защото у насъ на 13 год. дѣцата свършватъ вече втори классъ.

Прѣдсѣдательтъ подлага членътъ на гласуване и ся приема по измѣнението на комиссията.

Членове 11—19 приети безъ измѣнение.

По чл. 20.

Гр. Караджовъ пита, защо ся приема да ся освобождаватъ тѣзи ученици отъ военната повинность, когато всѣки е длъженъ да я изпълни и когато въ Европа даже и тѣзъ, които сж свършили университетъ, ставатъ солдати.

К. Величковъ съзира, че туй е за да ся привлечатъ повече ученици. Но все пакъ той не е съгласенъ да ся исклучватъ ученицитѣ отъ военната повинность, защото и тѣй въ милицията не ся срѣща момъкъ който да е свършилъ нѣкое училище, а ако туй ся узаконява, ще бѣде лошъ примѣръ. Той моли да ся заличи този членъ.

Бояджиевъ упомѣна чл. 381 и 86 отъ Органическии Уставъ, които указватъ кои неподлѣжатъ на воененъ наборъ въ Областѣта; та не е нужно да ся освобождаватъ и други. А за ученици ще ся намѣрятъ доста и безъ тая привилегия.

Прѣдсѣдателтъ полага на гласуване и членътъ ся отхвърля. Той каза, че ще ся пристѣпнѣ къмъ слѣдующия въпросъ на дневенъ рѣдъ, но прѣди това даде за 5 минути отпущекъ.

Слѣдъ отпущекъ

Прѣдсѣд. продължава засѣданието и пита нѣкои отъ коммисиитѣ, да ли иматъ нѣщо пригответено за докладъ.

Я. Матакиевъ прочита докладътъ на коммисията по правосѣдието, относително срока за апелъ въ румелийскитѣ сѣдилища.

Д. Бракаловъ зема думата и каза, че съ организиранieto на Областѣта, изведнѣжъ сѣдилищата захванаха да издаватъ рѣшеніята си спорѣдъ чл. 100 отъ Отом. Законъ, като допушаха срока за апелъ 121 день. Обаче всички, които минаха изъ тоя пѣтъ, загубиха прѣдъ Върх. Кассационенъ Сѣдъ, защото той отхвърляше апелътъ като просроченъ. Той прѣдполага, че Върхов. Сѣдъ трѣбало е да има заповѣдъ отъ Държавний Глава да счита срокътъ за апелъ 15 дни, и пита за това официалната трибуна.

Дир. Ив. Саллабашовъ каза, че по тоя въпросъ е имало недоразумѣние: департаменталний сѣдъ въ Хасково е практикувалъ 121 д. срокъ, другъ сѣдъ ся основавалъ на 42 чл. отъ II притурка на Орган. Уставъ, въ който ся говори за въззивъ прѣдъ Върх. Сѣдъ. Така щото едни сѣдилища сѣ практикували 121, а други 15 дни срокъ. По правата, които му дава чл. 65 отъ Органическии Уставъ, Върхов. Правителство е дало интерпретация по тоя случай, като е опрѣдѣлило срокътъ 121 день, спорѣдъ търгов. отоман. процедура, която не е отмѣнена съ другъ законъ. Колкото ся отнася до бѣдѣщето, Дирекцията е приготвила единъ малъкъ законопроектъ, изработенъ отъ специалисти, който за всякога разрѣшава тозъ въпросъ

Д. Бракаловъ не намира достатѣчни тезъ обяснения. Като указва на загубитѣ, които сѣ прѣтърпѣли гражданитѣ вслѣдствие тѣзи неразбория, пита все тѣй ли ще ся оставатъ странитѣ да чакатъ да ся изработватъ разни правилници, безъ да видятъ нѣкое по скоро удовлетворение.

Дир. Салабашевъ каза, че за сега сѣдилищата съблюдаютъ срокътъ указанъ отъ приказа.

Я. Матакиевъ каза, че колкото недоразумѣния и да сѣ станали до сега, въпросътъ обаче може лесно да ся уравни. Той прочете 36 чл. отъ търг. отом. процедура, че търговскитѣ сѣдилища могатъ окончателно да рѣшаватъ процеси до 5000 гр., но адвокатитѣ оспорватъ това, като ся основаватъ на Органическии Уставъ, чл. 42, безъ да ся обърне внимание, че тозъ членъ е въ сила за окол. сѣдилища, за които срокътъ е 15 дни. Съ туй ставатъ мъжнотии, а приказа на Генералъ-Губернатора още повече забърка въпроса; на и Дир. на Правосѣдието издаде заповѣдъ да считатъ срокътъ 120 дни, по тълкуванието на Върховния Сѣдъ. И сѣдилищата ся намѣриха въ недоумѣние кого да слушатъ: Генералъ-Губернатора, или Върх. Сѣдъ. Той мисли, че трѣба да ся чака законопроектъ, и да

ся приеме сега едно тълкувание и то въ единъ членъ да състави законъ, за да ся свърши по скоро.

М. Маджаровъ каза, че три години ся практикува 15 днев. срокъ, освѣнъ Хасковскій департаменталенъ сждъ. Послѣ три години излѣзе заповѣдъ да ся практикува 121 день. Пита, кому принадлежи правото да тълкува законитѣ, когато по всѣки членъ адвокатитѣ могатъ да подигнатъ споръ. Той поддържа Камарата да остави да ся произнесе сждилището за тълкуванието закона.

Бояджиевъ намира важенъ въпросътъ. Чудно е, че въ нашата микроскопическа държавица да не ся знае кой какво да върши. За голѣмъ срамъ самитѣ сждилища не знаятъ какво да кажатъ, а пишатъ въ рѣшеніята: „рѣшението подлѣжи на въззивъ въ расстояние на опрѣдѣления отъ закона срокъ.“ Г-нъ Директорътъ на Правосъдието казва, че распорѣжданieto на Върховното правителство произлиза отъ правата, които му дава чл. 51 отъ Орган. Уставъ, когато, ако ся прочете добръ тозъ членъ, не излиза, освѣнъ, че Главний Управитель трѣбва да пази Орг. Уставъ, а не да го нарушава. Той поддържа, че срокътъ за апелъ е 15 дни. Въ чл. 31 и 42, както и въ 288, ся въспроизвежда отъ Отоман. Законъ, спорѣдъ чл. 100 за търговескитѣ сждилища и срокътъ отъ 121 день ся обръща въ 15 дни.

Глав. Секр. Кърстевичъ като не ся отнася въпросътъ до него, не би искалъ да говори, но него го очудва г. Бояджиевъ, който отрича правата на Главн. Управитель да тълкува Орг. Уставъ. Не само г. Бояджиевъ скърби за неразборията — и той скърби, но защо пакъ да ся скърби, когато работата е съмеѣмъ проста: да ся направи единъ законъ отъ два члена и да ся разрѣши тозъ въпросъ. Не е тѣй работата, да ли 15 дни апелъ, или 121 сж достатѣчни за нашата микроскопическа държавица. Като указва защо ся дава срокъ за апелъ въ всички образовани държави, казва, че е грѣшка наистина гдѣто у насъ е приетъ 15 днев. срокъ, но тѣзъ грѣшка. ако е въ Орг. Уставъ, по голѣма е грѣшката на приспособителитѣ му. Нашитѣ чиновници, каза той, искатъ всичко да е разрѣшено въ Орган. Уставъ въ притурката му, и понеже за окол. сждилища срокътъ билъ 15 дни, защо да не е такъвъ и за окр. сждилища. Въ Орг. Уставъ е казано, че въ окр. сждилища, както и въ Върхов. Сждъ, ще ся приспособява Отом. Законъ. За въ тия сждилища срокътъ за апелъ изрично не опрѣдѣлява Орг. Уставъ. Ако пъкъ додемъ до притурката, за окол. сждил. ся опрѣдѣля 15 днев. срокъ, като ся продължава съ нѣколко още дни, за прѣпращание апелътъ въ окр. сждъ. А какво ся говори въ главата, която говори за окржж. сждил. Казва ся, че апелативното прошение ся дава на Прѣдсѣдателя и той го прѣпраща въ 15 дни. Ако ся земе тозъ срокъ и за подобни рѣшения. то за да направи човѣкъ апелъ прѣдъ Окр. Сждъ трѣбватъ му 20 дни до когато доде прошението до Върховното Сждилище, а притурката казва, че е 15 дни срокътъ. Убо, апелътъ на окр. сждилище ще бѣде 15 дни, като не ся смѣтатъ и онѣзъ нѣколко дни за прѣпращание. Освѣнъ това при срока на апела трѣбва да ся прѣдвижда: 1) расстоянието, ако е голѣмо, 2) важността на иска — всичко туй трѣбва да ся зема въ съображение. Сега, като има неразбория, като е имало оплаквание до Главн. Управитель, какво е той виновенъ, ако е зель да запази закона. И, много ли ся изисква трудъ да ся направи още днесъ единъ законъ отъ единъ-два члена, да ся разрѣши въпроса.

Д. Наумовъ каза, че по тоя въпросъ, като боравили много баби, издѣло килаво дѣте. Прѣди всичко, Генер. Губернаторътъ не е най освѣтената личностъ за да дава непогрѣшими распорѣждания; и, ако не бѣ подпадналъ въ тая грѣшка, нѣмаше правителството сега да я поправа и нѣмаше да има причини да говорятъ нѣкои съ упрѣкъ. Не е извинение, че имало оплаквания, защото пакъ сега има повече оплаквания. Най послѣ самъ Управителя ся унизява, защото неговото распорѣждане ся унищожава съ рѣшението на Върх. Сждъ. И, когато е тъй, дѣ остава гаранцията въ Ист. Румелия. Нетрѣбва Директора на Правосъдието да прѣдставлява затонопроектъ, а да ся помоли, да внуши на Главн. Управитель, че трѣбва да ся изпълнява рѣшението на Върховното Сждилище. Ако Събранието ненаправи това, ще рѣче, че то не може да заблѣзва грѣшкитѣ, които злѣ влияятъ въ всеко отношение. Да ся помоли г. Директоръ да каже на Главн. Управитель, да не си играе съ онова, което не е негова работа.

Главн. Секр. Кръстевичъ съжالياва, че по такъвъ единъ въпросъ ся упрѣкава особата на Главний Управитель. Г-нъ Наумовъ иска да ся заповѣда на Генер.-Губернатора да не прави това и това, защото е прѣвишилъ законътъ. Ако това е прѣвишение на закона, то това сж направили двоица: и Главн. Управитель, и Върховното Сждилище. Върховното Сждилище можеше да интерпретира, но явно, а не тъй. Ако г. Наумовъ най послѣ мисли, че Върховното Сждилище има право, а Главн. Управитель ся излъгалъ, пакъ нетрѣбваше да напада така, а да каже, че интерпретацията на Върховното Сждилище е по правилна и — нищо повече.

Д. Юрковъ казва, че всждѣ тълкуванието на законитѣ принадлежи на Касационния Сждъ. Въ Ист. Румелия нѣма такова учрѣждение и тукъ административно законитѣ може да тълкува Главн. Управитель, при все това, спорѣдъ чл. 91, не ще рѣче, че той ся гриже и за изпълнението имъ. Той ржкоплѣщи на Върхов. Сждъ, че не ся е подчинилъ на Уравителя. Колкото до въпроса, да ли Върховн. Сждилище е дало право тълкувание, то е друго. Поддържа той, че никой нетрѣбва да глѣда заповѣди, относително начина за изпълнение закона, а да ся води както разбира закона. Каза ся, че Управительтъ направилъ грѣшка, може и Върховното Сждилище да не е право, но правителството, ако искаше да запази правата си, можеше да прѣдстави законопроектъ.

Воденчаровъ, като изоставя на страна въпросътъ, кой е правъ и кой кривъ между Главний Управитель и Върховното Сждилище, пита, кой ще обезщети хората, които сж изгубили.

К. Калчовъ намира грѣшката въ распорѣжданието на Главн. Управитель. Негово право е да бди за изпълнение законитѣ, но не и за тълкувание. Върховното Сждилище и Дирекцията, каквото и да направили, криво, право, то е друго, но вмѣшателството на Главн. Управитель е станало причина на много загуби. Поне за да не става туй и за напрѣдъ, той мисли, че трѣбва да ся земе едно рѣшение сега; и той поддържа, че срокътъ трѣбва да бжде отъ 15 дни.

В. Нейчовъ възразява на Глав. Секретаръ, че 51 чл. дава право на Гл. Управитель да тълкува законитѣ. Тозъ членъ дава право на Главн. Управитель да пази изпълнението на законитѣ, а не да ги тълкува. Но кой има правото на тълкувание? Да ли Върховното Сждилище? Той дири разрѣшението на въпроса въ

Орг. Уставъ. Върхов. Сждъ въ съединени секции нѣма право да рѣшава тѣзи въпроси. Напротивъ, всѣка секция можеше да рѣшава въпросътъ както го разбира. Злото е въ Глав. Управителъ и неговитѣ съвѣтници трѣбва да му напомнятъ. Отъ вмѣшательството сж губили данокоплатцитѣ. Всичкитѣ рѣшения на окр. сждъ поддѣжатъ на въззивъ, защото сждятъ за искове отъ 5000 гр. Съединенитѣ секции на Върх. Сжд. ся водили по 42 чл., като опредѣлили срокътъ за апелъ, но тозъ членъ неказва непрѣмѣнно да бѣде тозъ срокъ. Орг. Уставъ кога ся е правитъ не ся е земало туй въ аналогия, а авторитѣ му ся мислили, че има специаленъ членъ 100.

Ив. Герджиковъ поддържа за доста обясненъ въпросътъ, но не сж казани още нѣкои нѣща. Въ 1878 год. Върх. Сждилище и не въ съединени секции подигна тозъ въпросъ, а прѣдъ Дир. на Правосждието, който взе въ внимание тога и обяви нѣколко пкти чрѣзъ в. „Марица“, че срокътъ е 15 дни. Върхов. Сждилище ся води по туй, когато не 15 дни, а дѣйствителний срокъ за апелъ е отъ 45 дни, защото не е за Румелия срокътъ отъ 121 день, който може да бѣде само за пространната турска империя. При апела ся иска и гаранция, а у насъ това нѣма. Слѣдъ три години, незнае какъ, видѣлъ приказъ, че въззивътъ ще бѣде 121 день, и Дирекцията на Правосждието питалъ да ли ся изпълнява тозъ приказъ. Послѣ туй явилъ ся случай, който подигналъ цѣлъ въпросъ: като какво ще стане съ хората, които сж заинтересовани и отъ кого ще дирятъ обезщетение.

Т. Кесяковъ каза, че тозъ въпросъ ся е подигналъ най-напрѣдъ отъ Ст.-Загорското Окр. Сждилище и че въ Дирекцията на Правосждието има за туй цѣлъ купъ книжа, отъ които може да ся види какво поведение е водилъ Директора на Правосждието тогава и Гл. Управителъ.

К. Величковъ мисли, че Генер.-Губернатора дѣйствително нѣма право да тълкува законитѣ, нито пакъ Дир. на Правосждието да издава извѣстни указания въ туй отношение. При появляването на такъвъ сериозенъ въпросъ, могло е да ся свика Обл. Събрание на извънредна сессия, а не да распорѣждатъ безъ него, което той намира въ ущърбъ правата на законодателното тѣло, като навежда примѣри на стрѣмленieto на Главния Управителъ по тоя въпросъ, както и съ мѣстението на сждитѣ, да введе тероръ въ организацията на сждилищата.

Гр. Караджовъ мисли, че и безъ да ся говори въ Орг. Уставъ, само по себе ся разбира, че по такъвъ въпросъ може да ся произнесе Върх. Сждилище, както и другитѣ сждилища. Ако не сж знаели правата си, не е грѣшка на Глав. Управителъ, че имъ е посочилъ пътятъ. На и распорѣжданieto на послѣдния не е минало прѣзъ камарата, да стане законъ, за да ся беспокоимъ толкова. Колкото за прѣмѣстванието на сждитѣ ако ся говори, той може да поддържа, че въ непрѣмѣстванието нѣма правосждие. Въпросътъ обаче не е нито за това, нито е умѣстно да ся домогватъ нѣкои да бламиратъ Глав. Управителъ. Може ли да ся земе нѣкое правилно рѣшение, като ся установи нѣщо положително за напрѣдъ, — ето що трѣбва да бѣде главната цѣль на камарата.

Маджаровъ намира за освѣтленъ въпроса и можатъ вече да ся сключатъ дебатитѣ.

Д. Бъркаловъ каза, че има прѣдложение не за бламиране Глав. Управителъ. Борбата мѣжду Главн. Управителъ и сждилищата ся обясни добрѣ и за това желае за напрѣдъ взаимно уважение на правата си.

Д. Стамбуловъ похвалява благосклонността на Събранието да слуша този въпросъ. Безъ да се вземе нѣкое рѣшение по въпроса, той мисли, че може да се мине на дневния рѣдъ. Генер.-Губернатора нѣма абсолютно право да тълкува законитѣ. По това, което се разбира отъ Орг. Уставъ и Отоман. Законъ, срокътъ е 15 дни за апелъ. Ако г-нъ Бъркаловъ не направѣ нѣкое писмено прѣдложение, той ще направи.

Д-ръ Хакановъ съжелява, че важността на въпроса е подбудила нѣкои да говорятъ пламенно. Той мисли, че е доста говорено и може най-послѣ да се свърши.

Воденчаровъ иска най-послѣ да се формулира едно прѣдложение до дѣто излѣзе законъ.

Я. Матакиевъ мисли, че Събранието не е да тълкува закона, а трѣбва Дир. на Правосъдието да внесе законопроектъ.

К. Калчовъ каза, че ако се приеме законъ, то би трѣбвало да се чака 4 год. за утвърждението му, за това да остане съдилищата да тълкуватъ законитѣ.

Димитровъ каза, че понеже Главн. Управителъ нѣмалъ право да тълкува законитѣ, нито Върхов. Съдилище, то не остава освѣнъ Дир. на Правосъдието да внесе нѣкой законопроектъ.

Ив. Х. Петровъ поддържа, напротивъ, че трѣбва да има едно прѣдложение.

Д. Стамбуловъ каза, че е готвилъ прѣдложение, но нѣма го направи.

Бояджиевъ настоява, че трѣбва да се рѣши въпросътъ за срока.

Воденчаровъ има прѣдложение, но като мисли, че нѣма да се подкрѣпя, оттегля го.

К. Калчовъ прѣдлага да се вземе такова рѣшение, щото прѣдоставя се тълкуването на законитѣ на съдитѣ.

Прѣдсѣдателътъ полага на вотъ прѣдложението на г-нъ Калчова и се приема.

Дневний рѣдъ исчерпанъ. Засѣданието се затваря въ 6 $\frac{1}{4}$ часа.

Прѣдсѣдателъ: **Георги Груевъ**

Подпрѣдсѣдатели: { Д-ръ Янкуловъ
Юруковъ

Секретари: { Гуневъ
Пеневъ